

Відгук

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Золотарьової Наталії Іванівни на дисертацію Наконечної Ірини
Володимирівни «Адміністративно-правовий механізм забезпечення
національної безпеки в умовах євроінтеграції: питання теорії та
практики», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних
наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право**

Ступінь актуальності обраної теми дисертації. Варто відзначити, що різні аспекти функціонування сфери національної безпеки досліджували достатня кількість фахівців, наприклад, Т. Авакян досліджував безпекову політику України в умовах євроінтеграції; В. Антонов вивчає конституційно-правові засади національної безпеки України; Т. Бурлай розкриває ризики формування пастки дивергентності в процесі євроінтеграції України; О. Палій дослідив національну безпеку України в контексті євроатлантичної інтеграції, однак в якості предмета дослідження політологічних наук. Однак попри значний доктринальний доробок, як вищезазначені вчені, так і низка інших, які присвятили свої наукові пошуки розкриттю базових та спеціалізованих питань щодо теоретичних та прикладних проблем адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції, комплексно питання теоретико-правових і практико-реалізаційних засад, особливостей та проблем його функціонування в умовах євроінтеграції та під час дії воєнного стану як відповідна проблематика дослідження немає свого наукового висвітлення.

Слід погодитись з тим, що процес успішного становлення України як суверенної держави вирішальною мірою залежить від забезпечення її

національної безпеки. З урахуванням зростаючих загроз і нестабільності в світі постають нові виклики міжнародній безпеці у сировинній, енергетичній, фінансовій, інформаційній, екологічній, продовольчій та інших сферах. Загрози через поширення зброї масового ураження, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність, піратство, нелегальна міграція, міждержавні та громадянські конфлікти стають все більш інтенсивними, зачіпають все нові геополітичні регіони і держави. Водночас усе більш актуальними стають внутрішні виклики національній безпеці України. Таким чином, проблематика наукового осмислення теоретичних та прикладних проблем адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції є актуальною в українському правовому просторі.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх новизна й значення. У дисертації належним чином обґрунтовано представлені наукові положення, висновки та рекомендації. Простежується логічність побудови її змісту, достатність опрацювання нормативного та практичного дискурсу піднятих питань. Також опрацьовано значну кількість літературних джерел та практичних прикладів, що свідчить про різнобічний аналіз реальної теоретичної та прикладної проблематики теми дисертаційного дослідження.

Чітко продемонстровано здобувачем вміння аналізувати, відмежовувати зайве та фокусуватись на питаннях прямо залежних до проблематики дослідження. Усі пропозиції та авторські узагальнення підкріплені достатньою кількістю аргументів.

Наведене вище свідчить про належне обґрунтування наукових положень, висновків та рекомендацій, які були сформульовані у дисертації.

Дисертація містить чимало наукових положень, висновків та рекомендацій, які мають важливе загальнонаціональне значення, що полягає у можливості застосування таких положень, висновків та рекомендацій: у науково-дослідній сфері – як основа для подальшого

вивчення проблем адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права); у законотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства в аспекті розвитку адміністративно-правового регулювання забезпечення національної безпеки України; у навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права та адміністративного процесу», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, а також у контексті інших суміжних дисциплін (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного).

Дисертація містить чимало наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни.

Варто підтримати пропонований здобувачем підхід потрійного сприйняття ризикованості процесу євроінтеграції для України, через сформовану систему завдань забезпечення її національної безпеки у вияві таких, що пов'язані з реалізацією: (а) державної безпекової політики у внутрішньодержавному просторі (наприклад, викорінення корупції, мінімізація владного впливу олігархічних структур на прийняття та ефективність здійснення державно-політичних рішень; забезпечення неухильного дотримання принципів законності та верховенства права в країні тощо); (б) державної безпекової політики у зовнішньополітичному просторі (наприклад, налагодження партнерських відносин у сфері колективної безпеки; розвиток співробітництва між сусідніми, європейськими та іншими державами з розвиненою економікою задля протидії російській агресії; формування іміджу країни та її ділової репутації як такої, що здатна чинити вплив на розвиток світової політики тощо); (в) євроінтеграційного курсу розвитку країни (наприклад, посилення інституційної спроможності щодо реалізації завдань та заходів Плану виконання Угоди про асоціацію, прискорення проголошених реформ у сфері

національної безпеки та оборони; вирішення внутрішніх економічних проблем та розвиток науково-технологічного потенціалу задля становлення стратегічної привабливості в умовах інтеграції). Запропонована варіація розгляду цього питання заслуговує на схвалення.

Цікавою є пропозиція автора дисертації щодо розуміння поняття адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції через теоретичну та практичну площину цінності, сутність якого зведена до наявності системи взаємоузгоджених, взаємозалежних та концептуально об'єднаних спільною метою елементів, які планово адаптовані під ключові вимоги, стандарти та правила безпеково-оборонного законодавства ЄС, а належне функціонування яких сприяє досягненню стану убезпечення України від актуальних на певний період небезпечних факторів, чинників та подій, здатних завдати шкоди як індивідуальній та державній безпеці, так і колективній безпеці загалом. В цьому визначенні відображено основні базові аспекти ідентифікації сутності адміністративно-правового механізму забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції.

Підтримки заслуговує авторська позиція щодо необхідності прийняття нової довгострокової Стратегії національної безпеки України, що передбачатиме чітку ідентифікацію ризиків, напрямів та безпосередньо перелік національних інтересів та цінностей України, які підлягають окремо охороні, захисту, реалізації та збереженню з подальшим прийняттям по кожному з таких напрямів Планів дій з деталізацією інституційного та інструментального забезпечення їхнього втілення. Наведена пропозиція є доцільною, адже сприятиме вирішенню низки актуальних завдань.

Також схвалення заслуговує запропонований здобувачем висновок, що основною формою об'єктивізації інституту громадського контролю (нагляду) у сфері забезпечення національної безпеки України має бути діалогова комунікація, спрямована на унеможливлення вчинення необґрунтованих дій, а у разі наявності таких – розподілення відповідальності за її наслідки, тобто

основне призначення цього інституту необхідно переорієнтувати з процедур виявлення порушень у діяльності сектору безпеки та оборони на збір та надання суспільству об'єктивної інформації про хід справ у цій сфері, досягнення та здійснення корегування дій, які виявились малоефективними.

Цікавими є узагальнення здобувача щодо етимологічної сутності концепту «національна безпека України», зокрема у розумінні: «стану урегульованості суспільних відносин, пов'язаних з реалізацією системи активізованих механізмів втілення, охорони, захисту та збереження національних інтересів і цінностей України», що є різновидом стану урегульованості цивілізаційних процесів, пов'язаних з особистою безпекою людини і глобальними потребами, цінностями людства за якого мінімізований негативний вплив викликів та загроз світовому безпековому середовищу, а також створення сталої нормативно-правової бази у зазначеній сфері.

У дисертації міститься значна кількість й інших наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, дотримання академічної доброчесності.

Дисертація є самостійним монографічним дослідженням у якому всі положення наукової новизни та висновки сформовано автором особисто. У співавторстві з іншими вченими, що мають безпосередній науковий інтерес до тематики дослідження, опубліковано три дослідницькі праці на платформі Web of Science. Дисертація відповідає вимогам, які ставляться до докторської дисертації: як стосовно змісту, так і стосовно оформлення. Реферат дисертації належно відображає зміст дисертації, він інформативний та ґрунтовний, відповідає тим вимогам, які пред'являються до такого роду наукових праць.

Ґрунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, її автором опубліковано наукові праці у загальній кількості 31 найменувань, серед яких

представлені: статті в періодичних наукових фахових виданнях України – 17; наукові статті у наукових періодичних виданнях іноземних держав – 7; тези доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях – 10.

Аналіз кількості та якості наукових праць, які були опубліковані, ґрунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, дає підстави стверджувати про їх відповідність Наказу МОН України від 23 вересня 2019 року № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, повною мірою викладені у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Дисертація виконана з дотриманням законодавства про захист авторських прав. У ній наявні релевантні посилання на використані інформаційні джерела, дані, відомості. Усі факти, джерела інформації, які є достовірними, не виявлено академічного плагіату, фальсифікування, фабрикування.

Зауваження й дискусійні питання стосовно положень докторської дисертації.

Загальне враження від дисертаційної роботи є позитивним. Між тим, є певні аспекти, які вимагають уваги та додаткових пояснень з боку здобувача на прилюдному захисті.

1. Досить спірним є твердження здобувача у підрозділі 1.1, що: «теоретично між двома концептуальними термінами «глобальна безпека» і «національна безпека» існує межа, однак вона не має чітких рамок для їхнього розмежування». Доктрина чітко визначає понятійно-категоріальний апарат глобалістики, національної безпеки та державного управління.

2. Дисертації бракує аналізу концептуальних засад міжнародної співпраці у сфері міжнародної безпеки, які досить ґрунтовно висвітлені зарубіжними фахівцями-міжнародниками і політологами.

3. Незрозуміло чому здобувач зазначає, що положення Закону України «Про адміністративну процедуру» від 17 лютого 2022 року № 2073-IX не повною мірою можуть бути застосовними до проблематики визначення адміністративних процедур забезпечення національної безпеки України в умовах євроінтеграції паралельно стверджуючи, що загальні норми, які регулюють дозвільну систему у цій сфері з-поміж іншого містяться у положеннях цього закону?

4. У межах розкриття інформаційно-аналітичних процедур забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції доцільно було б зосередити науковий погляд також на аспектах реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення євроінтеграційних процесів в Україні, як комплексу повідомлень про певну проблему, що поширюється медіаканалами для їх внутрішнього та зовнішнього споживання цільовими аудиторіями.

5. Не можна повною мірою погодитись із думкою здобувача, висловленою у межах підрозділу 4.4., що «термінологічна гра «контроль-нагляд» є непринциповою. Наукова доктрина апелює безліччю положень, які спростовують це твердження.

Висловлені вище зауваження та рекомендації самі по собі є дискусійними та відображають авторське бачення офіційного опонента певних положень дисертації. Вони не знижують вагомості наукового значення дисертації та позитивне враження від неї.

Висновок. Дисертація Наконечної Ірини Володимирівни «Адміністративно-правовий механізм забезпечення національної безпеки в умовах євроінтеграції: питання теорії та практики», подана на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» є ґрунтовною завершеною оригінальною науковою працею, відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17

листопада 2021 року № 1197, містить достатньо наукової новизни, наукові положення дисертації, її висновки та рекомендації є обґрунтованими. Дисертант – Наконечна Ірина Володимирівна заслуговує позитивного відгуку про свою дисертацію та присудження їй наукового ступеня доктора юридичних наук.

офіційний опонент –

професор кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Наталія Золотарьова

Лідиса Наталія Золотарьової завідує

Фахівець I категорії відділення по роботі
з персоналом постійного складу
відділу персоналу НАВС
Лідиса Яна КОМІРЧА

